

Referat från seminarium

Vad gör Europaparlamentet för konsumenterna?

Inför valet till Europaparlament 2009 arrangerade Sveriges Konsumenter en utfrågning av ledande politiska kandidater den 17 april. Där ställdes konsumentrelaterade frågor som:

- Hur löser ni konsumentproblemen kring finansiella krisen och klimathotet?
- Vad gör ni när det gäller energi och hållbarhet, finansiella tjänster och hälsa?
- Vilka insatser görs inom konsumenträttigheter, livsmedel, digitala rättigheter, säkerhet och grupptalan?
- Hur arbetar ni för att konsumenterna ska få förtroende för den inre marknaden?

Panelen bestod av:

- Håkan Larsson, Centerpartiet
- Ella Bohlin, Kristdemokraterna
- Åsa Westlund, Socialdemokraterna
- Mikael Gustafsson, Vänsterpartiet
- Susanna Haby, Moderaterna
- Marit Paulsen, Folkpartiet
- Sören Wibe, Junilistan
- Isabella Lövin, Miljöpartiet

Moderator: Jan Bertoft

Inledning

Björn Kjellström, chef för Europaparlamentets informationskontor i Sverige, inledde och berättade om den verksamhet som Europaparlamentets informationskontor i Sverige bedriver. Kontoret vänder sig till allmänheten och till dem som arbetar med att bevaka eller granska EU och dess beslutsfattare.

Jan Bertoft

Hälsade välkommen och inledde med följande:

Många svenskar vet inte mycket om valet till Europaparlamentet den 7 juni och hur detta val kan påverka allas vardag. Många anser att det som händer i Bryssel inte påverkar dem. Men på senare tid har det dock skrivits en hel del i media och intresset för valet har ökat något.

Konsumentfrågor är ett klockrent exempel där EU:s politik påverkar vardagslivet. EU:s inre marknad har tidigare handlat mest om utbudssidan men det har börjat ändras nu. Den europeiska konsumentorganisationen BEUC lyfter nu fram konsumentfrågornas betydelse i EU och har nu tagit fram en så kallad "KonsumentPakt". Denna pakt är ett sorts avtal som kandidaterna till Europaparlamentet kan välja att skriva under och visa att de ställer upp för Europas konsumenter och att de är beredda att driva ett antal viktiga konsumentfrågor.

Pakten består av åtta huvudpunkter:

1. Energi och hållbarhet
2. Finansiella tjänster
3. Konsumenträttigheter
4. Livsmedel
5. Den digitala världen
6. Hälsa
7. Säkerhet
8. Grupptalan

I pakten står följande:

"Konsumentpakten handlar om europeiska medborgares vardagsliv och de verkliga problem som konsumenterna står inför. Den sammanfattar nyckelfrågorna för europeiska konsumenter och huvudutmaningarna som väntar dig som parlamentariker."

"Ett mera konsumentvänligt Europa är ett Europa där konsumenternas rättigheter försvaras på en konkurrensutsatt marknad:

- *oavsett om det handlar om det egna landet eller över gränserna,*
- *med förtroende och ansvar angående tillgänglighet, kvalitet, säkerhet och tvistlösning.*

Dina beslut i de följande frågorna är en möjlighet att skapa, bevara och stärka konsumenternas förtroende för Europaparlamentet och den Europeiska Unionen."

Kandidater till Europaparlamentet ställer sig bakom denna pakt genom att ansluta sig på hemsidan www.consumerpact.eu. Alla har möjlighet att gå in på denna sida för att se vilka kandidater som skrivit under pakten.

Det finns även en kortversion som heter "Så vinner du konsumenternas förtroende". Pakten innehåller ungefär samma krav som Sveriges Konsumenter och BEUC driver mot svenska regeringen inför ordförandeskapet.

Jan Bertofts utfrågning av åtta stycken toppkandidater till Europaparlamentet inleddes med följande fråga:

1. Vilka är dina viktigaste prioriteringar?

Svar från panelen

Håkan Larsson, Centerpartiet

Vi har en gemensam inre marknad i EU och då behövs ett regelverk. Ur konsumentens och medborgarens perspektiv behövs detta. Det är viktigt med minimiregler men en medlemsstat kan behöva gå längre, därför är det viktigt att alla länder inom EU har möjlighet att införa en striktare lagstiftning. Ett område där detta är viktigt är miljövänliga bränslen, där Sverige bör kunna gå längre. För konsumenterna är det viktigt med ett regelverk för att kunna ge medborgarna klar och tydlig information. Områden som är viktiga är den kommunala upphandlingen där kommunerna bör ges möjlighet att köpa miljövänligare produkter. Digitala tjänster är ett annat område som är angeläget, som till exempel kostnader för mobilsamtal eller mobila bredband.

Ella Bohlin, Kristdemokraterna

Konsumtion är mänskligt och vi vet att det finns stora skillnader i vad människor tycker är viktigt. Därför är konsumentfrågor en viktig fråga för EU. Det är de globala frågorna och att bekämpa fattigdom i världen som EU ska ägna sig åt. Frihandel och riva tullmurar är en prioriterad fråga. Det finns 23 miljoner företag inom EU och det finns en enorm potential i Europa. Det är en stor marknad.

Det är positivt att det finns olika frivilligorganisationer som tar tillvara konsumenternas intressen. Jag tror på ett underifrånperspektiv. Ska vi klara miljö och klimat måste alla ta ansvar, både producenter och konsumenter. Producenterna måste dock ta ett större ansvar när det gäller hanteringen av sina produkter vilket kan benämnas som ansvar från vaggan till graven.

Viktiga frågor är att ta en etisk och ekologisk hänsyn – hållbar utveckling är en prioriterad fråga. En gemensam energimarknad för EU är också viktigt. EU bör inrätta en europeisk finansinspektion för att undvika risken för framtida finansiella kollapser. Ett makroekonomiskt perspektiv bör finnas på den finansiella marknaden.

Andra frågor som är viktiga är kravet på märkning av GMO-produkter – konsumenterna ska kunna göra medvetna val.

Åsa Westlund, Socialdemokraterna

Det är viktigt att konsumenterna får tydlig och rättvis information. Dessutom bör man höja nivån på det utbud som finns på EU-marknaden. Man ska veta att det man köper inte skadar konsumenterna. Man ska kunna lita på att det som säljs är säkert. Idag är det inte så. I höstas kom ett larm angående nappflaskor eftersom plasten innehöll bisfenol-a som kan skada barnen och där nuvarande EU-lagstiftning inte är tillräcklig. Detta är en hjärtefråga.

Azo-färger är ett annat tydligt exempel på detta. Om barnen får i sig dessa ämnen finns det en risk för barnen och här krävs en strängare lagstiftning. Det är alltså viktigt att höja säkerheten och få bort farliga ämnen, men också höja energieffektiviteten på de produkter som idag finns i den inre marknaden.

Mikael Gustafsson, Vänsterpartiet

Människan och konsumenten går före marknaden. Människor måste ha trygghet och därför behövs regleringar. Medlemsstaterna måste ha frihet att gå före i lagstiftning om man till exempel vill ha en mer aktiv och tuffare miljöpolitik.

Konsumenterna ska kunna göra medvetna val men man måste också vara medveten om att det finns ekonomiska styrmedel som gör att konsumenterna köper en viss produkt. Det ska finnas rätt pris på det som är bra för miljön och hälsan.

Susanna Haby. Moderaterna

Jag har läst konsumentpakten och tycker att det är relevanta frågor som tas upp. Frihandel inom EU kräver kunniga konsumenter som ställer rimliga krav. Vi vill ha ännu starkare konsumentmakt.

Jag vill höra olika människors röster – från de som producerar till människan på gatan. Matsäkerhet är mycket viktigt – vi måste kunna lita på det vi handlar. Global solidaritet är också en viktig fråga.

En fråga som har engagerat mig mycket är frågan om patientsäkerhet, vilket jag anser är mycket viktig. Det bör finnas en central EU-myndighet som jobbar med detta. Däremot bör det inte finnas reklam för receptbelagda läkemedel och detta bör gälla i hela EU.

Ett ökande hot är den växande kriminaliteten i Europa som bland annat påverkar de livsmedel vi idag köper. Även denna fråga bör lyftas upp.

Marit Paulsen, Folkpartiet

Jordbruksfrågor är en mycket viktig fråga och vi måste arbeta för en förenklad gemensam jordbrukspolitik – avreglering är till gagn för EU:s konsumenter och för de fattigaste producenterna och konsumenterna i världen. Global solidaritet är viktigt.

Jag undertecknar konsumentpakten utifrån det som står i sammanfattningen.

Inom livsmedelsområdet finns det några frågor som är mycket viktiga, till exempel frågan om säkra livsmedel. Kontrollen av E-nummer är något som bör lyftas upp. Frågan om utrymmesmat är viktig eftersom de får innehålla fler tveksamma tillsatser än baslivsmedel. Det förvirrar att baslivsmedel och utrymmesvaror ska ha olika regler vad gäller tillsatser.

Hushållskemikalier är en annan fråga som bör drivas och utvecklas. Det kan finnas ett hav av farliga kemikalier i våra hushåll utan att vi är medvetna om det.

Sören Wibe, Junilistan

Junilistan har EU-kritik som huvuduppgift. Vi vill skala bort en huvuddel av de befogenheter som EU har. Men konsumentfrågorna är ett område där EU kan spela en viktig roll. Till exempel frågan om säkra livsmedel – konsumenterna ska kunna lita på det man köper. I huvudsak kan jag tänka mig att skriva under konsumentpakten.

Jag har vissa reservationer mot EU:s politik – ett område är Cassis de Dijon principen. Om en produkt är godkänd i ett EU-land så är den godkänd i alla medlemsstater, men olika medlemsstater ska kunna ha strängare regler.

Något jag tycker är anmärkningsvärt är att Sverige ger stöd till Kommissionen om att förbjuda restriktioner av GMO-odlingar inom EU.

Jag är emot kraven på likformighet. Till exempel bör definitionen av korv inte vara densamma i hela EU. Man ska kunna ha olika definitioner för produkter i olika länder. EU kan däremot göra nytta i olika områden men det finns en rad risker med att flytta allt för mycket makt till EU-nivå och överlappande myndigheter och regler vilka administreras med en orimlig byråkrati och till höga kostnader.

En stor del av EU:s beslut fattas inom näst intill hemliga arbetsgrupper och kommittéer. Ett exempel på detta är kommittéer där man diskuterar säkra livsmedel – i dessa sitter representanter för livsmedelsindustrierna. Andra viktiga frågor är att reformera den gemensamma jordbrukspolitikerna och den katastrofala fiskepolitiken.

Isabella Lövin, Miljöpartiet

Vad är EU-politiken bra för? Det finns ett stort intresse bland konsumenterna för EU-valet och det är inte så konstigt eftersom det är svårt att se vilken nytta EU har.

EU ska syssla med det som är gränsöverskridande.

När det gäller fiskepolitiken har EU totalt misslyckats, vilket är tydligt när man ser hur man har hanterat ålen. Det finns också konkreta frågor kring varor och tjänster där EU misslyckats. Ett exempel är tågen. Vill man boka tåg mellan Stockholm och Bryssel så går det nästan inte. Det finns inte ett fungerande system för att boka tågresor inom EU.

Konsumentdirektivet är en annan fråga som är viktig. Man vill harmonisera denna lagstiftning men det har till exempel lett till att Azo-färger och andra kemikalier tillåts i länder där de tidigare var förbjudna. Det är viktigt att enskilda länder ska kunna gå före och vara goda exempel. Konsumentorganisationerna kommer in här som mycket viktiga aktörer. Dessa bör stödjas inom EU och de bör ges större resurser och stöd.

En annan viktig fråga är införandet av en bättre ursprungsmärkning. Det ska finnas ett producentansvar för produkter – det måste vara ett slut på slit och släng. EU:s upphandlingssystem ska även påverkas av miljöfrågor.

Viktiga frågor är klimatfrågan, att miljösäkra EU:s budget inklusive den gemensamma jordbruks-, fiske- och strukturpolitiken.

Jan Bertoft fortsatte utfrågningen och två korta frågor ställdes till panelen:

1. Är EU: s gemensamma jordbrukspolitik bra?

2. Är EU: s gemensamma fiskepolitik bra?

Alla deltagarna i panelen svarade nej – och därmed lämnades dessa frågor.

Nästa fråga som ställdes till panelen var följande:

1. Hur vill ni stärka konsumenternas ställning när det gäller livsmedel?

Svar från panelen

Marit Paulsen

Om det är EFSA som Sören Wibe syftar på så kan inte ett kommittéarbete vara hemligt. När det gäller GMO-majsen som godkändes av EU så var den resistent mot glyfosat och detta ska förbjudas senast 2011.

Sören Wibe

För att kommentera Marit Paulsen så är jag medveten om att EFSA-kommittéerna är offentliga. Men det finns en mängd andra grupper inom bland annat Kommissionen som i princip är hemliga. När det gäller GMO – om en medlemsstat vill förbjuda en viss GMO-gröda så anser jag att Kommissionen inte ska kunna gå in och upphäva detta såvida det är ett demokratiskt beslut i den aktuella medlemsstaten. När det gäller konsumenter och livsmedel så är alkoholfrågan mycket viktig. Medlemsstaterna ska kunna införa handelsrestriktioner till exempel när det gäller införselkvoter. Detta är ett område som jag tycker är viktigt.

Ella Bohlin

Jag delar Sören Wibes synpunkt om alkoholpolitiken. Medlemsstaterna ska kunna driva en mer restriktiv politik. Däremot tycker jag inte att konsumenterna har fått det sämre. Den inre marknaden har inneburit fördelar för konsumenterna, exempelvis inom telekom.

Åsa Westlund

EU har kommit en bra bit på väg när det gäller livsmedelsfrågorna. Man kan och bör ta större hänsyn till allergiker samt även frågan om tillsatsernas inverkan på miljön. Tillsatser ska inte kunna tillsättas hur som helst. Dessutom ska man inte tumma på frågan om livsmedelshygien. Nanoteknik är ett annat område som man bör titta mer på.

Vilseledande reklam är inte tillåtet men detta görs ändå hela tiden. Man måste skärpa kontrollen.

Upphandlingsregler avseende mat är ett problem eftersom det är idag svårt att upphandla miljöriktig mat.

Lagstiftningen om hälsopåståenden har varit bra men de förslag som finns i kommande lagstiftning är inte tillfredsställande. Ta GDA-förslaget till exempel (GDA står för Guideline for Daily Amount och motsvarar den svenska motsvarigheten RDI, Rekommenderat Dagligt Intag.) Förslaget är mycket vilseledande och vill man använda den typen av märkning ska det vara en färgkodning och frivillig märkning. Nyckelhålet är annars den bästa märkningen.

Håkan Larsson

Det behövs en bra konsumentpolitik i EU där lagstiftningen ska vara ett golv eller en plattform och därifrån ska länderna kunna gå längre. Miljöhänsyn ska kunna tas vid upphandling i kommuner. Man ska till exempel inte tvinga medlemsstaterna att godkänna GMO-grödor. Länder och regioner ska däremot kunna förbjuda dessa.

Susanna Haby

Att som konsument tydligt se vad maten innehåller är viktigt. Ursprungsmärkning och kemiska tillsatser ska stå tydligt med rätta namn så att konsumenterna kan få en enkel och tydlig information. Det är bekymrande att tillsatser prövas en och en och inte hur de interagerar med varandra och vad detta kan få för konsekvenser. När det gäller alkohol har jag en annan syn än tidigare inlägg. Det är inte farligare än andra livsmedel bara det konsumeras med måtta. Vi ska därför ha gemensamma införselregler.

Isabella Lövin

Vi bör prata om den gemensamma jordbruks- och fiskepolitiken. Detta är ändå grunden för livsmedelsproduktionen. Maten påverkar i allra högsta grad klimatet. Konsumenterna kan påverka klimatet genom sina val av livsmedel och hur dessa produceras.

Den konsumentgrupp som framförallt ska skyddas från riktad reklam är barnen vilket det också står i konsumentpakten.

Mikael Gustafsson

För 15 år sedan åt vi betydligt mindre kött än vi gör idag, vilket är en konsekvens av den gemensamma jordbrukspolitik. Detta visar dess betydelse.

Om märkning skulle fungera perfekt i en marknad skulle vi få information så att konsumenterna kan göra korrekta och rationella val. Det finns det inte idag. Det måste finnas starka regler i en väl fungerande marknadsekonomi.

Ett annat område som bör belysas är till exempel om en medlemsstat skulle vilja ha en annan momssats på ekologisk mat. Detta är mycket svårt eftersom det finns gemensamma regler i momsdirektivet.

Ella Bohlin

Man kan konstatera att mat engagerar. Du är vad du äter – men då måste vi veta vad det egentligen är vi äter? Jag ställer upp på det som finns i konsumentpakten när det gäller reklam till barn och alkoholreklam.

Jan Bertoft fortsatte utfrågningen och följande frågor ställdes till publiken:

- 1. Tycker du att EU ska bestämma att det ska vara minst tre millimeters text på innehållsförteckningen på en produkt?***
- 2. Bör det finnas restriktioner avseende reklam om ohälsosam mat riktat till barn upp till tolv år?***

Publiken svarade ja på första frågan med en överväldigande majoritet och ja med stor majoritet på andra frågan.

Svar från panelen

Fråga 1: Fem personer svarade ja på att minsta storlek innehållsförteckning ska vara tre millimeter.

Fråga 2: Sju personer svarade ja på att det bör finnas restriktioner vad gäller reklam till barn.

Publiken fick därefter möjlighet att ställa frågor direkt till panelen. Frågorna var följande:

Biodynamiska föreningen

Bör man införa avgifter för att göra ohälsosamma eller miljöfarliga produkter dyrare?

Djurskyddet Sverige

Det finns bra möjligheter att ställa höga miljö- och djurskyddskrav i offentlig upphandling! Vältra inte över allt ansvar på konsumenterna.

Naturskyddsföreningen

Naturskyddsföreningen driver en hållbarhetskampanj i EU – vilket är det viktigaste politiska styrmedlet för att få en hållbar utveckling i EU?

Svar från panelen

Åsa Westlund

Avseende fråga nummer tre så är tydligare märkning bra. Regler kan man inte smita ifrån. Men det kan vara bra att kombinera med högre avgifter. Man måste kunna lita på att det man köper inte skadar hälsan eller miljön. Det krävs regler som tvingar bort det sämsta från marknaden. Priset gör också att du väljer bättre produkter.

Sören Wibe

Vissa saker lämpar sig för en prisstyrning. Exempel på detta är att subventionera inköp av miljövänliga glödlampor.

Ella Bohlin

Märkning är ett svårt område, men det måste finnas bättre information. Ta till exempel fiskpinnar där det inte framgår vad det egentliga innehållet är och var fisken kommer ifrån. Jag tror man kan använda sig av styrmedel som handel med utsläppsrätter. Man kan även använda sig av ett pantsystem för andra produkter och kräva ett större producentansvar.

Mikael Gustafsson

Att peka ut det viktigaste styrmedlet är svårt. Men för en hållbar utveckling och för klimatet är koldioxidskatt en viktig fråga. En kombination av regleringar och ekonomiska styrmedel är effektivt. Men detta ska skötas av de enskilda medlemsstaterna. Viktigt är dock att man bör se till att den billigaste varan samtidigt är den som är bäst för miljön.

Isabella Lövin

Vi har gränsöverskridande miljöproblem, därför är EU ett bra sätt att arbeta. Hela EU:s arbete bör inriktas på att förbättra miljön. EU ska kunna peka ut en riktning och detta är ett bra styrmedel.

Politikernas ansvar är att se till att vi har trygga nivåer att utgå ifrån när det gäller exempelvis säkra livsmedel.

Håkan Larsson

För att nå en hållbar utveckling är det viktigt att EU samordnar medlemsstaternas arbete på ett globalt sätt. Ta till exempel bort avgifter från miljövänliga drivmedel, samarbeta inom FoU, samordna transportpolitiken och utveckla pantsystem på EU-nivå.

Åsa Westlund

Risken med kvicksilver är stor för kvinnor i barnafödande ålder. Därför är förbudet av glödlampor ett bra initiativ. Dessutom sparar detta förslag energi. För att få fram detta bör regeringen satsa på en stor informationskampanj när det gäller byte till lågenergilampor så att det tydligt framgår orsakerna till detta förbud.

Susanna Haby

Kommunerna tar förmodligen tag i informationskampanjer angående glödlampor. Däremot bör gemensamma regler införas för hållbar utveckling. EU borde utveckla ett bättre pantsystem. Men då måste de 27 medlemsstaterna gå åt samma håll och jobba gemensamt för detta. Det är dock den största svårigheten för att få en hållbar utveckling.

Marit Paulsen

Jag skulle vilja ha ett betydligt större inslag av evidens när det gäller jordbruk. Det är den näring som är närmast att kunna ställa om till andra drivmedel än fossila bränslen som biogas, rapsolja, skogsråvara etc. Detta kan användas inom jordbrukssektorn. Jordbruket skulle kunna vara oberoende av fossila bränslen inom tio år.

Jan Bertoft fortsatte utfrågningen genom att gå över till området finansiella tjänster och framförde följande påstående: Konsumenterna är offer för den finansiella krisen!

Därefter ställdes följande frågor till publiken:

1. Hur många har bytt bank?

2. Ska EU införa bestämmelser att det ska vara enklare att byta bank?

På fråga nummer ett svarade några stycken i publiken ja. Samma svar erhöles på fråga nummer två.

Svar från panelen

Sören Wibe

Problemen i Baltikum beror på att man tagit lån i utländsk valuta. Man borde ha varnat för detta. Tillsynsnivå på EU-nivå är inte något jag förespråkar, men en myndighet på EU-nivå är enligt mig onödig.

Ella Bohlin

Krisen visar att det saknas en makroekonomisk analys på europainivå. Det görs endast nationella analyser. Man bör införa en europeisk finansinspektion. Man måste dock även få ett skifte i värderingar och skapa en hållbar utveckling på den finansiella sidan.

Åsa Westlund

Vi berörs av finansiella kriser i omvärlden och därför behöver vi gemensamma regler. SMS-lån är ett exempel på ett område som liknar gamla tiders ocker. Detta borde förbjudas.

Susanna Haby

Ingen gemensam reglering av finansmarknaden behövs, men man borde ha ett större samarbete inom EU. Det finns några som just nu tjänar mycket stora pengar på finanskrisen – den stora kriminaliteten i världen. Därför behövs ett större samarbete för att kontrollera detta.

Jan Bertoft

Ska det vara full harmonisering när det gäller konsumenträtten?

Isabella Lövin, Sören Wibe, Håkan Larsson och Åsa Westlund

Nej, medlemsstaterna ska kunna gå längre.

Marit Paulsson, Mikael Gustafsson och Susanna Haby

Branscher och företag ska kunna ha högre skyddsnivåer.

Utfrågningen fortsatte genom att Jan Bertoft ställde följande frågor till panelen:

1. Hur många vill ha en särskild konsumentkommissionär?

2. Vilka kan skriva under konsumentpakten?

På fråga nummer ett svarade fem av sju ja, och på fråga nummer två svarade flera i panelen ja medan några svarade att de vill ta reda på lite mer information. Alla var dock i stort sätt positiva.

Slutreflektioner från panelen

Isabella Lövin

Jag vill understryka att det är viktigt med en bra och trygg konsumentpolitik men vissa medlemsstater måste få gå längre i områden som exempelvis miljö. EU ska koncentrera sig i frågor som är livsviktiga för konsumenterna. I övrigt ska varje medlemsstat ansvara för frågorna. EU ska jobba med de viktigaste grundnivåerna.

En viktig uppgift är att jobba för ursprungsmärkning av maten. Hur har den blivit producerad och vilken energi som har använts. EU ska ha miljökriterier i upphandling och dessutom är fiskepolitiken viktig.

Sören Wibe

Det är bra med säkerhetsregler för konsumenterna, till exempel elsäkerhetsregler. Många frågor bör skötas på nationell nivå. Medlemsstater ska även kunna gå längre än EU:s golv. Jag är skeptisk till gemensamma myndigheter och den gemensamma jordbrukspolitiken bör avskaffas.

Marit Paulsen

Jag vill göra rispor i den gemensamma jordbrukspolitiken. Inför hårdare kontroll av efterlevnaden av den befintliga lagstiftningen avseende livsmedelssäkerhet och djurskydd.

Susanna Haby

Det är viktigt att man som parlamentariker fokuserar på vissa frågor i Europaparlamentet. Mina är bland annat att se till att EU arbetar i de områden där det är viktigt att EU har ansvaret för. I andra frågor ska medlemsstaterna själva bestämma. Den gemensamma jordbrukspolitiken ska reformeras och pengarna ska användas till nästa generations företagande och till förnybar energi.

Mikael Gustafsson

Att verka för att reformera den gemensamma jordbrukspolitiken och ge medlemsstaterna frihet att gå längre i miljö och hälsofrågor.

Åsa Westlund

Reformera den gemensamma jordbrukspolitiken och ta fram tydligare konsumentinformation som är enkel att förstå. Farliga ämnen i mat och produkter är en hjärtefråga för mig. Saker man köper ska vara säkra. Det ska inte krävas att barnen har informerade föräldrar. Dessutom bör kravet höjas på energieffektivitet och konsumenterna ska kunna göra klimatsmarta val. Att stimulera företagen att ligga i framkanten när det gäller klimateffektivitet är i förlängningen bra för jobben.

Ella Bohlin

Vi behöver gå från att förbruka jordens resurser till att förvalta jordens resurser. Vår livsstil är inte hållbar i längden och därför måste vi ta ansvar för att ta fram en global hållbar utveckling. Några exempel är solenergi som har stor potential, investera i u-länder när det gäller klimat. Konsumenterna måste kunna göra medvetna val och det är inte rimligt att halva EU:s budget går till subventioner inom den gemensamma jordbrukspolitiken. Dessutom bör tullmurar rivas.

Håkan Larsson

Att bruka utan att förbruka – detta är parollen för Sverige och Europa. Här måste medlemsstaterna gå före satsa på grön energi, införa en bättre märkning av produkter, inte minst av mat. Det måste även ske på restaurangnivå. Jordbruket måste ställas om till ett mer hållbart synsätt. Fiskepolitiken bör dessutom förändras och man måste hitta bättre sätt att odla fisk.

Jan Bertoft

Jan Bertoft avslutade utfrågningen genom att framföra att EU-frågorna berör oss i allra högsta grad och vi får se vad som händer när valet är genomfört. Panelen uppmanades att lyssna på konsumentrösten och att sätta konsumenten i centrum. Även publiken uppmanades att gå och rösta den 7 juni. Alla kandidater till Europaparlamentet bör ta upp dessa frågor i den fortsatta debatten.

Ett stort tack framfördes till panelen för att de tagit sig tid att komma till denna utfrågning och även publiken som varit aktiv och ställt frågor.